

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Факультет суспільно-гуманітарних наук та права
Кафедра української філології та зарубіжної літератури

Затверджено на засіданні кафедри української
філології та зарубіжної літератури

Завідувач кафедри
протокол №1 від 30.08.2024 р.

З. О. Митяй

Назва освітнього компонента <i>Обов'язковий/вибірковий</i>	МОВЛЕННЄВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ <i>Вибірковий</i>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література); 014.02 Середня освіта (Мова та література); 035 Філологія
Освітня програма	Середня освіта. Українська мова і література; Середня освіта. Українська мова і література. Англійська мова і література; Середня освіта. Мова і література (англійська, німецька), перша – англійська; Середня освіта. Англійська та німецька мови.
Рік викладання	2025-2026
Семестр	II семестр
Викладач(-і)	Пачева Валентина Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української філології та зарубіжної літератури
Профайл викладача	https://dfn.mdpu.org.ua/my/
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок)	0977574413 pacheva.valentina@gmail.com Онлайн-консультації: через систему центру освітніх дистанційних технологій, WhatsApp, Viber
Сторінка освітнього компонента на сайті центру дистанційних освітніх технологій Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=5684

АНОТАЦІЯ

Мовленнєва компетенція дітей визнана однією з провідних базових характеристик особистості, що формується в процесі її розвитку. Означений феномен включає в себе вміння адекватно й доречно практично послуговуватися мовленням у конкретних

ситуаціях спілкування, використовуючи задля цього як мовні (інтонація), так і немовні (міміка, пантоміміка) засоби виразності мовлення. Мовленнєвий розвиток дитини зумовлений формуванням мовленнєвої, художньо-мовленнєвої, комунікативної компетенцій, що забезпечують її повноцінне спілкування в людському суспільстві. Дитина з добре розвиненим мовленням легко вступає в спілкування з оточуючими, може зрозуміло висловлювати свої думки, бажання, задавати питання, домовитися з однолітками про спільну діяльність. Мовленнєвий розвиток учнів належить до провідних напрямів методики викладання української мови. Реалізація комунікативної лінії на уроках української мови спрямована на розвиток і вдосконалення усних видів мовленнєвої діяльності (слухання – розуміння; діалогічне, монологічне мовлення), а також видів мовленнєвої діяльності, які пов'язані з писемним мовленням (читання вголос і мовчки, письмо). Мета кожного вчителя – зробити мовлення дітей змістовним, правильним, чітким, виразним, багатим.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Мета: формування у здобувачів вищої освіти системи логічно завершених базових знань про українську мову та засвоєння понятійно-категоріального апарату науки про українську мову.

Завдання:

- 1) вироблення у здобувачів вищої освіти практичних умінь і навичок із оволодіння українською мовою;
- 2) вироблення вміння адекватно орієнтуватись у різних мовленнєвих і професійних ситуаціях;
- 3) бачити логіку і закономірності в розвитку української мови, розпізнавати її тенденції;
- 4) формування вміння виробляти і відстоювати свою життєву позицію, давати раціональну і об'єктивну оцінку важливій інформації, діям і вчинкам різних людей засобами української мови;
- 5) сприяння підвищенню рівня національної свідомості й культури та вмінню застосовувати набуті знання у своїй професійній та громадській діяльності засобами української мови.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ЗДОБУВАЧАМИ

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 7. Здатність до письмової і усної комунікації, що якнайкраще відповідають ситуації професійного й особистісного спілкування засобами іноземної та державної мов.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК 07. Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 03. Знати основні функції й закони розвитку мови як суспільного явища, різнорівневу (системну) організацію української мови та її норми, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.

ПРН 12. Володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до

загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатністю вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень.

SOFT SKILLS, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

Комунікація.

Критичне мислення.

Уміння формувати власну думку та приймати рішення.

Емоційний інтелект.

Здатність розв'язувати проблеми.

Ненасильницьке спілкування.

ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Загальна кількість годин
Кількість годин <i>Денна форма</i>	36	16	68	120 (4 кредити)
Кількість годин <i>Заочна форма</i>	12	6	102	120 (4 кредити)

Підсумкова (семестрова) форма контролю: 2 семестр – залік.

ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

На заняттях вітається вчасне виконання здобувачами запланованих видів навчальної діяльності, кмітливість, комунікативні здібності й мовні навички. При оцінюванні враховується пізнавальна активність, креативність здобувачів, глибина засвоєного матеріалу.

Завдання викладач надає наприкінці заняття, а також висвітлює на сторінці Центру дистанційних освітніх технологій.

При опануванні курсу слід дотримуватись академічної доброчесності. Роботи повинні бути оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування (в т. ч. із використанням мобільних девайсів), втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності є підставою незарахування роботи викладачем. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувач повинен повторно виконати роботу. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування (наприклад, сервіс центру дистанційних освітніх технологій).

Здобувачі вищої освіти можуть брати участь у Проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) <https://nuwm.edu.ua/sp/akademichnadobrochesnistj>.

Здобувачі мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті.

Освітній процес під час військового стану здійснюється у синхронно-асинхронному форматі з обов'язковим дотриманням безпекового режиму під час повітряних тривог.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем	Кількість годин				Кількість годин Заочна форма				Рекомендована література
	л	пр	сп	всього	л	пр	сп	всього	
Тема 1. Мовленнєвий розвиток як науково-методична проблема	6		12	18			16	16	1,2,3,6,9,10,11,12,13,16
Тема 2. Формування в учнів поняттєвої й операційної основи мовленнєвого розвитку	4	4	10	18	2		14	16	1,2,3,6,9,10,11,12,13
Тема 3. Взаємозв'язане формування в учнів різних видів мовленнєвих умінь	6	4	8	18	2		16	18	1,2,3,6,9,10,11,12,13,14
Тема 4. Переказ у системі роботи з формування мовленнєвих умінь	6	2	10	18	2	2	14	18	1,2,3,6,9,10,11,12,13,18
Тема 5. Учнівські твори як засіб мовленнєвого розвитку учнів	6	2	8	16	2	2	14	18	1,2,3,6,9,10,11,12,13,18
Тема 6. Дидактичний матеріал і види роботи з ним на уроках вивчення мовних тем	6	2	8	16	2	2	14	18	1,2,3,6,9,10,11,12,13
Тема 7.	4	2	10	16	2		14	16	1,2,3,6,9,10,11,12,13,

Формування науково-навчального мовлення здобувачів середньої освіти на уроках вивчення мовних тем.									15
Разом:	36	16	68	120	12	6	102	120	

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Частина 1. Основи мовленнєвих умінь

Тема 1. *Мовленнєвий розвиток як науково-методична проблема.* Основні поняття теми. Зміст поняття «мовленнєвий розвиток». Складові та основні умови мовленнєвого розвитку. Проблема мовленнєвого розвитку учнів в історії методичної науки і в сучасній методиці навчання української мови.

Тема 2. *Формування в учнів поняттєвої й операційної основи мовленнєвого розвитку.* Формування в учнів поняттєвої й операційної основи мовленнєвого розвитку, поняття про мовлення, мовленнєву діяльність, її різні види. Засвоєння учнями поняття про усне і писемне мовлення, ознаки і властивості усного й писемного мовлення, особливостей монологічного і діалогічного мовлення. Формування в учнів поняття про текст, його ознаки, поняття про стилістику і стилі мовлення. Система роботи з вивчення стилістики і стилів мовлення. Ознайомлення учнів з типами мовлення.

Тема 3. *Взаємозв'язане формування в учнів різних видів мовленнєвих умінь.* Види мовленнєвої діяльності й мовленнєвих умінь. Навчання учнів слухання й читання, говоріння й письма.

Тема 4. *Переказ у системі роботи з формування мовленнєвих умінь.* Значення переказу як виду роботи. Добір текстів для переказу. Види переказів. Лінгвістичний аналіз тексту під час підготовки докладного переказу.

Частина 2. Формування мовленнєвого розвитку учнів

Тема 5. *Учнівські твори як засіб мовленнєвого розвитку учнів.* Значення твору як виду роботи. Види творів. Особливості підготовки до твору: робота над змістом твору; робота над планом твору; робота над мовним оформленням твору. Урок підготовки до твору. Аналіз учнівських творів.

Тема 6. *Дидактичний матеріал і види роботи з ним на уроках вивчення мовних тем.* Значення дидактичного матеріалу з мови. Основні вимоги до дидактичного матеріалу.

Тема 7. *Формування науково-навчального мовлення здобувачів середньої освіти на уроках вивчення мовних тем.* Основні ознаки наукового мовлення. Вимоги до науково-навчального мовлення учнів різного віку. Специфіка формування наукового мовлення учнів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1	Написання есе (теми есе на сайті ЦОДТ)
2	Складання конспекту (теми на сайті ЦОДТ)
3	Підготовка усної доповіді (теми на сайті ЦОДТ)

Докладний опис завдань для самостійної роботи представлений на сайті ЦОДТ.

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Сформулювати основні поняття курсу: мова, мовлення, компетенція, компетентність.
2. Прокоментувати поняття про мовленнєву змістову лінію в Типовій/навчальній програмі.
3. Розкрити специфіку мовленнєвого розвитку учнів 5–9 класів закладів загальної середньої освіти.
4. Висвітлити специфіку мовленнєвого розвитку учнів старших класів закладів загальної середньої освіти.
5. Описати основні напрями роботи з розвитку мовлення і принципи мовленнєвої підготовки учнів.
6. Охарактеризувати розвиток ситуативного мовлення школярів різного віку.
7. Розкрити питання про мовленнєвознавчі поняття та шляхи їх засвоєння.
8. Відомості про мовлення і спілкування.
9. Назвати види, жанри висловлювань.
10. Розкрити питання про формування в учнів поняттєвої й операційної основи мовленнєвого розвитку, поняття про мовлення, мовленнєву діяльність, її різні види.
11. Охарактеризувати процес засвоєння учнями поняття про усне і писемне мовлення, ознаки і властивості усного й писемного мовлення, особливостей монологічного і діалогічного мовлення.
12. Розкрити питання про формування в учнів поняття про текст, його ознаки, поняття про стилістику і стилі мовлення.
13. Охарактеризувати види мовленнєвої діяльності й мовленнєвих умінь.
14. Переказ як вид роботи.
15. Які є види творів та особливості підготовки до твору?
16. Який порядок аналізу учнівських творів?
17. Назвати основні вимоги до дидактичного матеріалу з мови.
18. Які основні ознаки наукового мовлення?
19. Охарактеризувати вимоги до науково-навчального мовлення учнів різного віку.
20. Розкрити питання про специфіку формування наукового мовлення учнів.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
ПРН 03. Знати основні функції й закони розвитку мови як суспільного явища, різнорівневу (системну) організацію української мови та її норми, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.	Пояснення, спостереження і аналіз випадків, аналітичний метод, синтетичний метод, пояснювально-ілюстративний метод, навчальні дискусії, створення ситуацій пізнавальної новизни	Поточний контроль: усна відповідь, есе, виконання конкретних завдань і вправ. Підсумковий контроль: залік.
ПРН 12. Володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю	Пояснювально-ілюстративний метод, спостереження, порівняння, пояснення, сторітеллінг,	Поточний контроль: захист презентації, доповідь, самоконтроль.

української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатністю вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень.	метод формулювання проблем	Підсумковий контроль: залік.
--	----------------------------	------------------------------

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ І ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/>.

Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та оцінювання самостійної роботи. Робота здобувачів на навчальних заняттях оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи здобувачам. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковий контроль знань – вид контролю, який проводиться наприкінці навчального семестру у формі екзамену, заліку/диференційного заліку.

Загальний бал (ЗБ) з освітнього компонента складається з суми балів, отриманих за навчальну, самостійну роботу та підсумковий контроль знань (залік /екзамен).

Якщо освітнім компонентом передбачено виконання курсової роботи (КР), загальний бал рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + КР) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; КР = 100 балів.

Якщо освітнім компонентом передбачено проходження навчальної практики (НП), загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + НП) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; НП = 100 балів.

Якщо освітнім компонентом передбачено виконання курсової роботи та проходження навчальної практики, загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + КР + НП) / 3$, де ЗБ ОК = 100 балів; КР = 100 балів; НП = 100 балів. Отриманий результат і буде показником загального балу (ЗБ).

	Бально-накопичувальна система здобувача з освітнього компонента	Частина 1			Частина 2		
Види навч	Робота на навчальних заняттях (максимально 30 б.):						

	Усна відповідь	10					
	Вправи	10					
	Тестові завдання	10					
	Самостійна робота студента (максимальний сумарний бал – 30):						
	Складання конспекту	10					
	Усна доповідь	10					
	Написання есе	10					
	Підсумковий контроль: залік (максимальний бал – 40)	40					
	Загальний бал (максимальний – 100)						100

Оцінювання видів навчальної діяльності

Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення	
Усна відповідь (максимально 10 б. за 10 запитань)	
1 б.	За відповідь на 1 конкретно поставлене запитання.
Тестові завдання (максимально 10 б. за 10 тестових завдань)	
1 б.	За правильний варіант відповіді на 1 тестове завдання.
Вправи (5 б. за одну правильно виконану вправу; максимальнo 10 б за дві правильно виконані вправи)	
5 б.	без помилок.
4 б.	1-3 помилки.
3 б.	4-6 помилок.
2 б.	7-10 помилок.
1 б.	понад 10 помилок.
Конспект (максимально 10 б.)	
10 – 9 б.	За логічну, чітку структурування матеріалу; зміст щодо теми передано правильно; наявні аргументи або приклади, авторські коментарі здобувача; особливо вітається наявність схем чи таблиць, розроблених здобувачем, що презентують певні питання теми; враховується кольорове та інше виокремлення основних формулювань, винятків із правил тощо.
8 – 7 б.	За чітку структурування матеріалу; достатнє розкриття змісту теми і достовірну передачу інформації; наявні аргументи або приклади, але відсутні авторські коментарі здобувача; наявні схеми чи таблиці, розроблені здобувачем, що презентують певні питання теми; враховується кольорове та інше виокремлення основних формулювань, винятків із правил тощо.
6 - 5 б.	За достовірну передачу інформації; чітку структурування матеріалу; достатнє розкриття змісту теми, але відсутні аргументи або приклади, авторські коментарі здобувача; враховується кольорове та інше виокремлення основних формулювань, винятків із правил тощо.
4 – 3 б.	За нечітку структурування матеріалу; неповне розкриття змісту теми, з логічними перервами або помилками; відсутні аргументи або приклади, авторські коментарі здобувача; не

	використовується кольорове та інше виокремлення основних формулювань, винятків із правил тощо.
2 – 1 б.	За неповне розкриття змісту теми, з логічними перервами або помилками; відсутні аргументи або приклади, авторські коментарі здобувача; не використовується кольорове та інше виокремлення основних формулювань, винятків із правил тощо; грубі помилки у змісті конспектованої теми; за її схематичне розкриття із втратою логіки викладу щодо оригінального змісту конспектованих джерел; переписування з тексту деяких абзаців, що не мають суттєвого значення щодо змісту конспектованої теми.
0 б.	За відсутність конспекту.
Есе (максимально 10 б.)	
<p>Есе – самостійний творчий письмовий вид діяльності здобувача вищої освіти, який відображає особистісне сприймання обраної теми та її осмислення у невеликому за обсягом, вільної композиції висловлюванні, що характеризується невимушеністю та емоційністю викладу і складається зі вступу, основної частини та висновку. У вступі обов'язково обґрунтовується вибір теми есе, в основній частині – теоретичні засади обраної теми та викладається основне питання. Важливо, що тут аналіз інших аргументів і позицій. Висновок є підсумком, поясненням, підкреслює значення викладеного в основній частині.</p> <p>Необхідно дотримуватися послідовності виконання наступних видів діяльності:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Осмислення плану і змісту есе згідно із темою. Визначення стилістики майбутнього тексту. 2) Формулювання основної ідеї, аргументація основної думки та її підсилення у завершальній частині есе. Дотримання логічного зв'язку зі вступом і основною частиною в тексті. 3) Перевірка наявності в побудові есе логічного зв'язку між його умовними частинами та дотримання єдиного стилю написання есе, вимог до написання тексту. 4) Усунення виявлених після самоперевірки у тексті есе недоліків. <p style="text-align: center;">Підготовка чистового варіанту тексту до оцінювання</p> <p>Робота має бути оформлена згідно з: основними вимогами до використання цитат; лексичними, фразеологічними, граматичними і стилістичними нормами української літературної мови; правилами української орфографії і пунктуації.</p>	
Критерії оцінювання мовного та змістового оформлення есе	
10 б.	За відсутність орфографічних, пунктуаційних помилок та із лексичних, граматичних, стилістичних 1 допущену помилку; оригінальне за думкою та оформленням висловлення відповідно до мовленнєвої ситуації; за вичерпно висвітлену тему; вправно сформульовану тезу; аналіз різних поглядів; 2 доречні аргументи; використання з різних джерел інформації для розв'язання порушених у висловленні проблем; приклади переконливі, конкретизовані; логічність і послідовність викладу; відповідність висновку темі та його зв'язок зі сформульованою тезою, прикладами та аргументами; багатство лексики та художню довершеність.
9 б.	За 1 (негрубу) орфографічну, пунктуаційну та із лексичних, граматичних, стилістичних 2 допущених помилки; послідовний повний текст; врахування комунікативного завдання; вправно

	сформульовану тезу; аргументовану, чітко висловлену думку та її зіставлення з думками інших; зв'язок предмету твору із власним життєвим досвідом; 2 доречні переконливі аргументи; конкретизовані приклади; багатство лексики, точність слововживання; стилістична єдність і граматична різноманітність; відповідність висновку темі та його зв'язок зі сформульованою тезою, прикладами та аргументами.
8 б.	За 1 орфографічну, пунктуаційну та із лексичних, граматичних, стилістичних 3 допущених помилки; послідовний і повний за обсягом текст; врахування комунікативного завдання; чітку тезу; певним чином аргументовані різні погляди на проблему; 2 переконливі аргументи; доречні приклади; неординарну побудову висловлення та багатство лексики; дотримання граматичних норм і стильової єдності тексту; наявність 1 помилки за одним із критеріїв; відповідність висновку темі та його зв'язок зі сформульованою тезою, прикладами та аргументами.
7 б.	За 1+1(негрубу) орфографічних, пунктуаційних та із лексичних, граматичних, стилістичних 5-6 допущених помилок; послідовний, повний за обсягом, логічний текст; сформульовану тезу, що відповідає загалом розкритій темі; розкрити основну думку; доречний аргумент; вдалу лексику; доречний приклад; відповідність висновку темі; допускається: нечітке формулювання тези; відсутність чіткої особистісної позиції та належної її аргументації.
6 б.	За 3 орфографічних, пунктуаційних та 5-6 лексичних, граматичних, стилістичних помилок; повне за обсягом і логічне висловлення; ґрунтовно висвітлену тему та сформульовану у відповідності з темою тезу; доречний аргумент; не конкретизований приклад; відповідність висновку темі; допускаються: нечіткий зв'язок предмету обговорення із сучасністю; відсутність переконливих доказів для обґрунтування; словниковий запас недостатньо багатий; бракує різноманітності у лексиці.
5 б.	За 4 орфографічних, пунктуаційних та 5-6 лексичних, граматичних, стилістичних помилок; зв'язний, з елементами самостійних суджень текст, що за обсягом відповідає нормі; тезу, яка відповідає темі; доречний аргумент; вдалу лексику; відповідність висновку темі; допускаються: деякі відхилення від теми та порушення щодо послідовності її викладу; висловлювання не завжди конкретні, не підкріплені наведенням фактів; не завжди логічні переходи між абзацами; неаргументована основна думка.
4 б.	За 5-6 орфографічних, пунктуаційних та 7-8 лексичних, граматичних, стилістичних помилок; висловлення, що за обсягом заверрене; розкрити тему; зв'язний виклад; наявність доречного аргументу але непереконливий приклад; висновок, що має часткову відповідність тезі або не пов'язаний з аргументами та прикладами; помітний її репродуктивний характер, відсутність

	самостійних суджень; не завжди вдала аргументованість; неточні висловлювання та невдалі синтаксичні конструкції.
3 б.	За 7-8 орфографічних, пунктуаційних та 7-8 лексичних, граматичних, стилістичних помилок; висловлення, що за обсягом завершене; майже розкриту тему; тезу не сформульовану вправно; 1 аргумент; непереконливий приклад; висновок, який частково відповідає тезі, не пов'язаний з аргументом та прикладом; поверховість у розкритті теми; основну думку простежити важко; відносно чітку структуру висловлення; посередній словниковий запас; відсутність стильової єдності.
2 б.	За 9-12 орфографічних, пунктуаційних та 9-10 лексичних, граматичних, стилістичних помилок; висловлення, яке за обсягом більше половини від норми (близько 2 сторінок) та має певну завершеність, зв'язність; за недостатню дотриманість послідовного та чіткого викладу думки, змістової і стилістичної єдності; бідну лексику й граматичну будову тексту; тезу, що не цілком у відповідності із темою; аргумент, що не впливає з тези; приклад недоречний; нечіткий висновок, лише частково відповідає тезі, не пов'язаний з аргументом.
1 б.	За 13-16 і більше орфографічних, пунктуаційних та 9-10 лексичних, граматичних, стилістичних помилок; відсутність зв'язності й цілісності тексту; за одноманітне лексичне та граматичне оформлення; тезу, що не відповідає запропонованій темі; відсутність аргументу; фрагментарність; виклад думки на елементарному рівні; за недоречні аргументи і приклади (або робота без прикладів та з недоречними аргументами).
Усна доповідь (максимально 10 б.)	
Доповідь є одним із видів монологічного мовлення, представляє інформацію, що відбиває суть питання або дослідження щодо певної ситуації. Обсяг доповіді має бути не менше 8 сторінок. Усна доповідь містить вступ (актуальність, мета та стан вивченості теми у опублікованих джерелах), основну частину (аргументовано розкриває суть теми) та висновки (чіткі, лаконічні, відображають зміст теми і не містять нових свідчень).	
10-9 б.	Зміст усної доповіді відповідає заявленій темі, її цілісності. Має композиційну гармонійність. Розкрито предмет, що вивчається. Здійснено узагальнення щодо альтернативних теоретичних підходів у межах теми, якості опрацьованих інформаційних джерел. Наявні та обґрунтовані пропозиції щодо вивченої теми, їх значущості (теоретичної та практичної), якості та змістовна послідовність доповіді. Викликає високий ступінь зацікавлення.
8-7 б.	Зміст усної доповіді відповідає заявленій темі, її цілісності. Загалом має композиційну гармонійність. Розкрито предмет, що вивчається. Здійснено узагальнення щодо альтернативних теоретичних підходів у межах теми, якості опрацьованих інформаційних джерел. Наявні пропозиції щодо вивченої теми, їх значущості, якості та змістовна послідовність доповіді. В цілому доповідь викликає зацікавлення.
6-5 б.	Зміст усної доповіді відповідає заявленій темі, її цілісності. Загалом має композиційну гармонійність. Розкрито предмет, що

	вивчається. Здійснено узагальнення щодо якості опрацьованих інформаційних джерел. Наявні пропозиції щодо вивченої теми, їх значущості, змістовна послідовність доповіді. В цілому доповідь викликає зацікавлення.
4-3 б.	Зміст усної доповіді здебільшого відповідає заявленій темі, її цілісності. Загалом має чітку композицію. Розкрито предмет, що вивчається. Здійснено спробу узагальнення щодо якості опрацьованих інформаційних джерел. Наявні окремі пропозиції щодо вивченої теми, їх значущості, здебільшого дотримано змістовну послідовність доповіді.
2-1 б.	Зміст усної доповіді має помітні відхилення щодо заявленої теми, її цілісності. Композицію порушено. Слабко розкрито предмет, що вивчається. Відсутні узагальнення щодо якості опрацьованих інформаційних джерел та пропозиції щодо вивченої теми, їх значущості. Немає змістовної послідовності доповіді.
0 б.	Доповідь відсутня.

Підсумковим контролем на освітньому компоненті є залік, на його складання надається 40 балів. Контрольна (залікова) робота містить 2 теоретичні питання (максимально по 10 балів за кожне) та 20 тестових завдань (по 1 балу за правильну відповідь) з усіх тем, які входять до програми освітнього компонента.

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

Характеристика оцінювання знань	критеріїв	Якісна шкала	Оцінювання теоретичного питання	За 40 бальною шкалою
Високий рівень Характеризується узагальненими, системними знаннями з предмета. Чітко та послідовно демонструє глибину розуміння вивченого матеріалу, вміння самостійно застосувати знання, аналізувати мовні явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію, узагальнювати та доходити висновків на основі конкретного матеріалу. При цьому виявляє точність у термінологічному окресленні понять і комунікативно виправдане користування засобами української мови. Творча, навчальна діяльність має дослідницький характер.		відмінно	9-10	36-40
Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер,		добре	8	33-35

позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.			
Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.	добре	6-7	30-32
Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.	задовільно	5	27-29
Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.	задовільно	3-4	24-26
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано (з можливістю повторного складання)	2-3	21-23
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	0-1	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ОТРИМАНИХ У НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>.

Викладач надає здобувачам актуальну інформацію про підвищення рівня професійної підготовки та можливе перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінках освітніх компонентів на ЦОДТ, а також у WhatsApp-групах.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Авраменко О. Українська мова (рівень стандарту): підручн. для 10 кл. закл. загальн. середн. освіти. К.: Грамота, 2018. 208 с.
2. Авраменко О. Українська мова (рівень стандарту): підруч. для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти. К.: Грамота, 2019. 208 с.
3. Андрієць О. М. Розвиток ситуативного мовлення старшокласників засобами наукового дискурсу. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/413/?jsessionid=2F2E4730C8E6C1B017A3BB497C9451AC?sequence=1>
4. Вашуленко О.В. Мовленнєва складова у структурі читацької компетентності молодшого школяра. Початкова школа. 2011. № 12. С. 16-22.
5. Коваль Г.П., Іванова Л.І., Суржук Т.Б. Методика читання: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008.
6. Коваль В. О., Маслюк К. А. Методика навчання української мови у загальноосвітніх навчальних закладах: навчально-методичний посібник для студентів філологічних факультетів. Умань, 2014. 268 с.

7. Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія: Навч. посібник. К.: МАУП, 2000. С. 95-98.
8. Кучерук О.А. Перспективні технології навчання в шкільному курсі української мови: Навчальний посібник. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2006.
9. Методика навчання української мови в середніх навчальних закладах /за ред.М. Пентилюк: Підручник для студентів-філологів. К.: Ленвіт, 2005. 400 с.
10. Пентилюк М. І., Окуневич Т. Г. Методика навчання української мови у таблицях і схемах: навчальний посібник. К.: Ленвіт, 2006. 134 с.
11. Пономарьова К.І. Методика розвитку мовлення. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. За наук. ред. М.С. Васьуленка. К.: Літера ЛТД, 2010. С. 307-315.
12. Попович А. С. Методика навчання української мови в старших класах: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, 2014. 95 с.
13. Потапенко О.І., Потапенко Г.І., Кожуховська Л.П. та ін. Методика навчання української мови у ДВНЗ та середніх освітніх закладах. Кредитно-модульний курс. К.: Міленіум, 2006.
14. Савченко О.Я. Методика читання у початкових класах: посібн. для вчителя. К.: Освіта, 2007.
15. Семенов О.М. Культура наукової української мови: Навч. посіб. /За ред. Л.І. Мацько. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2008. 252 с.
16. Скурятівський Л. До питання про значення поняття «мовленнєвий розвиток» та інші близькі за змістом поняття. Українська мова і література в школі. 2005. №3. С. 2-4.
17. Українська мова. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. Українська мова і література в школі. 2013. №1.
18. Український правопис / Ін-т мовознавства імені О. О. Потебні НАН України; Ін-т української мови НАН України. Київ: Наук. думка, 2019. 288 с.

Електронні ресурси:

1. Доповідь: зразок написання та правила оформлення. URL: <https://naurok.ua/student/blog/dopovid-zrazok-napisannya-ta-pravila-oformlennya#:~:text=%D0%9E%D0%B1%D1%81%D1%8F%D0%B3%20%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%96%20%E2%80%93%20%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%BA,%6%20%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%BA%2C%20%D0%B2%D0%BE%D0%BD%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%D0%B7%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%94%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F%20%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%BC>.
2. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 21, ст.81). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>
4. Репозиторій МДПУ імені Богдана Хмельницького. URL: eprints.mdpu.org.ua

Публікації з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет:

Пачева Валентина, Пачев Сергій. Вживання неофемінітивів у науковому та діловому українському мовленні. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка 1 (32)'2024. Запоріжжя 2024. С.69-75.